

Verantwoord inzetten van CO₂

CO₂ of koolstofdioxide is een gas dat van nature voorkomt in de aardatmosfeer. Omdat de hoeveelheid CO₂ echter te ver toeneemt door bijvoorbeeld verbrandingsprocessen en chemische processen, draagt dit bij aan de opwarming van de aarde. Om deze opwarming terug te dringen is het noodzakelijk het verder toenemen van de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer te voorkomen. Het Interreg-project CO₂ en CH₄ als dragers voor regionale ontwikkeling richtte zich op het nuttig gebruiken van schoongemaakte CO₂ en het onderzoeken van mogelijkheden om overtollige duurzame energie te kunnen opslaan in methaan.

“Een belangrijke stap in het proces is het afvangen en benutten van CO₂,” vertelt Douwe Frits Broens, portfoliomanager onderzoek bij het Centre of Expertise Biobased Economy. Het onderzoek verkende de mogelijkheden om de afgevangen CO₂ op verantwoorde wijze in te zetten, met verrassende resultaten. “We beschikken over de kennis en technologie om het afvangen van CO₂ mogelijk en haalbaar te maken. De regio biedt een unieke combinatie van commercieel aanbod, infrastructuur en markten om CO₂ te gebruiken.”

Power-to-gas

De afgevangen CO₂ kan worden gebruikt als grondstof in de chemische industrie, maar ook voor voedingstoepassingen en bij energievoorziening. CO₂ wordt bijvoorbeeld gebruikt bij het opslaan van duurzame energie. Douwe Frits Broens legt uit: “Bij het opwekken van bijvoorbeeld wind- of zonne-energie, ontstaan door veranderende weersomstandigheden van tijd tot tijd overschotten. Om deze op te kunnen slaan is de ‘power-to-gas’ technologie

ontwikkeld. Deze zet elektrische stroom met behulp van CO₂ om in methaan. Dit gas kan worden gebruikt in het aardgasnet, als brandstof of om elektriciteit op te wekken.”

Transport

Ook blijken er volop mogelijkheden om de afgevangen CO₂ via loze leidingen te transporteren naar eventuele afnemers in het Rotterdamse Botkegebied, het Westland, Zeeland, West-Brabant en Vlaanderen. Deze wijze van transporteren is vele malen goedkoper en efficiënter dan vervoer per tankauto. “Een belangrijk resultaat van het project is dat de haven van Antwerpen heel actief en concreet met CO₂ aan de slag is gegaan en aansluiting zoekt bij de haven van Rotterdam. Zo is er een plan voor de aanleg van een CO₂ infrastructuur van de Antwerpse haven tot aan Zuid-Holland. Dit netwerk biedt bovendien veel kansen voor de regionale tuinbouw. Kortom: het project is succesvol afgesloten. De mogelijkheden voor het afvangen, zuiveren en transporteren zijn aangetoond. De volgende stap is het doen van daadwerkelijke investeringen. Zo zouden de overheden in de Vlaams-Nederlandse Delta het voortouw kunnen nemen om de benodigde fysieke infrastructuur te realiseren. We staan klaar voor investeerders om hen te assisteren en begeleiden bij het benutten van kansen op deze markt.”

GRENSOVERSCHRIJDENDE ROTONDE KAPELLEBRUG

Fileprobleem opgelost

De grensovergang Kapellebrug tussen Hulst (NL) en Stekene (BE) kampte jarenlang met een verkeersprobleem. Door verkeer dat met name in het weekend richting Hulst trok, ontstonden er files bij de verkeerslichten aan de grensovergang. Hierdoor slibden de toe- en afritten van de E34 dicht en ook de omliggende wegen raakten geblokkeerd. De EGTS (Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking) Linieland van Waas en Hulst maakte hieraan een einde, mede dankzij Interreg Vlaanderen-Nederland.

Louter voordelen

Een studie over de regio tussen Antwerpen en Terneuzen toonde het belang van mobiliteit voor het gebied aan. Het project had dan ook

als doel de leefbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid te verhogen. De verkeerslichten werden daarom vervangen door een rotonde, die moest zorgen voor een betere verkeersdoorstroming. En met succes: “De files zijn opgelost,” vertelt Richard Meersschaert, directeur EGTS. “Het verkeer rijdt voortaan soepel door, er is minder lawaai en doordat er minder stilstaand verkeer is, wordt het milieu minder belast.”

Draagvlak

Hoewel men vooraf op enige weerstand in de omgeving stuitte, werd er draagvlak gecreëerd met heldere en eenduidige communicatie. Meersschaert: “Het was een uniek project omdat het echt op de grens plaatsvond. De grenspaal moest zelfs tijdelijk worden verwijderd vanwege de werken. Dat niet alleen het project geslaagd is maar dat ook de omgeving achter de nieuwe situatie staat, bleek tijdens de feestelijke opening. Onder grote belangstelling werd de grenspaal teruggeplaatst.”

Projectverantwoordelijke:

Avans Hogeschool (Tilburg)

Projectpartners:

POM West-Vlaanderen

POM Oost-Vlaanderen

POM Limburg

POM Antwerpen

Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen

Impuls Zeeland

Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij C.V. (TOM)

Business Developments & Foreign

Investments BV (BDFI BV)

Universiteit Gent

Campus Kortrijk: laboratory for

Industrial water- and ecotechnology

(LIWET) and Lemcko

Boerenbondvereniging voor Innovatieve

projecten vzw

Totale subsidiabele kosten:

1.044.799,91 euro met een Interreg

bijdrage van 475.338,47 euro

Looptijd:

Van 12 november 2013 tot en met 31

december 2014

VarIA

Dankzij het project VarIA (Vascular Risk Assessment) zijn nieuwe methodes ontworpen en ontwikkeld die bijdragen aan een betere opzet van gepersonaliseerde diagnostiek en therapie van patiënten met hart- en vaatziekten. Het onderzoek richtte zich op nieuwe beeldanalyse en biosensormethodieken, die het mogelijk maken om de functie en kwaliteit van het bloedvat van de patiënt sneller en efficiënter te kunnen onderzoeken. Daardoor kan een snellere en betere diagnose gesteld worden. Daarnaast is ook een digitaal samenwerkingsplatform opgericht. Via Google Cloud kunnen de projectpartners gegevens opslaan, delen en beheeren. Na afloop van het project blijft deze Cloud-omgeving bestaan. Dat zal een positief effect hebben op de continuïteit van de samenwerking tussen de partners.

LIFT

Het Project LIFT, Litter Free Transport Zone, is succesvol afgerond. Het project introduceerde een aanpak voor de zwerfvuilproblematiek op het grensoverschrijdende bedrijventerrein Hazeldonk-Meer. Naast het plaatsen van uniforme inzamelrecipiënten en opruimacties door een gemotiveerd team, werd er aansluitend een communicatiestrategie geïmplementeerd. De bevallige Miss Cleany zet ook nu nog de bezoekers van het terrein aan tot het (correct) sorteren van afval.

COLOFON

Verantwoordelijk uitgever

Bram de Kort
Interreg Vlaanderen-Nederland
Lozanagebouw
Lange Lozanastraat 223
B-2018 Antwerpen
Tel: +32 (0)3 240.69.20
www.grensregio.eu

Vormgeving

Antenno Marketing & Communicatie

Grensoverschrijdend samenwerkingsprogramma met financiële steun van de Europese Unie (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)

I-Travle

In december 2014 is het project I-TRAVLE in schoonheid afgesloten. Het project bouwde verder op de resultaten uit het project Revalidatierobotica. Men realiseerde een virtuele leeromgeving, die zich automatisch aanpast aan de conditie en vooruitgang van de revaliderende patiënten. Deze virtuele leeromgeving bestaat uit trainingsmodules op maat van de patiënt, die door middel van computergestuurde spelletjes verschillende bewegingstaken uitvoert. De prestaties van de patiënt worden automatisch opgevolgd en geëvalueerd, op basis waarvan de oefeningen aangepast worden aan de vooruitgang van de gebruiker. Het I-Travle systeem is getest in verschillende omgevingen, om zo het autonoom gebruik ervan te bevorderen.

Crossroads

Met dit project zijn voor het eerst op grote schaal bedrijven gesubsidieerd om concrete grensoverschrijdende innovatierajecten te doorlopen. Meer dan 60 bedrijven, veelal MKB/KMO, gingen in duo's of trio's aan de slag om een nieuw product te ontwikkelen of bestaande procedés of producten te verbeteren. Voor vrijwel alle deelnemers was het een openbaring dat er zo'n interessante business partners vlak over de grens beschikbaar zijn, die men daarvoor amper of niet kende. Daarnaast werden er in het project ook 13 haalbaarheidsstudies uitgevoerd en, zeer interessant, 40 proeftuininstrumenten waarbij hogeschoolstudenten aan de slag gingen met een concreet bedrijfsprobleem.

Duurzame Zeehavens

Met het project Duurzame Zeehavens werkten de havens van Gent, Zeebrugge, Oostende, Antwerpen en Zeeland Seaports samen rond duurzame havenontwikkeling. Daarbij zijn kennis en ervaringen gebundeld rond de verduurzaming van de havens op het vlak van energie. Binnen het project is onderzoek verricht naar de mogelijkheden om reststromen uit te wisselen, de gezamenlijke netaansluiting van windturbines, de ontwikkeling van duurzame en ecovriendelijke hangvegebouwen, het opwekken van zonne-energie op grote schaal en de haalbaarheid van een milieudatabank voor de scheepvaart.

CONTACT

Gemeenschappelijk Secretariaat
Grensregio Vlaanderen-Nederland
Lozanagebouw
Lange Lozanastraat 223
B-2018 Antwerpen
Tel: +32 (0)3 240.69.20
Email: info@grensregio.eu

www.grensregio.eu

De laatste Interreg IV-projecten worden afgerond. Een kort overzicht.

Grenzeloos Duiken

Van de Grensregio dé duikregio bij uitstek maken, dat was de doelstelling van het project Grenzeloos Duiken. Via een allesomvattend actieplan zoomde het project in op alle aspecten van de duiksport. Zo zijn onder meer unieke duiklocaties ontwikkeld in Goes (NL) en Zvevegem (B). Aan de Nederlandse zijde van de grens kreeg de bestaande duikhotspot ‘Kattendijke-Wemeldinge’ een grondige update, terwijl aan Vlaamse kant een oude stookolietaank herrees tot een indrukwekkende duiktank. Op deze manier kon de perfecte tussenstap worden gecreëerd tussen duiken in een zwembad en in open water. Het project besteedde aandacht aan de ontwikkeling van kwalitatieve duikopleidingen en het openstellen van de duiksport voor mindervalide beoefenaars. Via het sensibiliserende Eco-diver-brevet is er nu ook aandacht voor het behoud van de milieu-pracht onder water.

Duurzame Zeehavens

Onder de naam MOBIKA werd de verkeersoverlast en mobiliteitsproblematiek op en rond de bedrijventerreinen Hoge Mauw in Arendonk en Kempisch Bedrijven Park (KBP) in Hapert (Bladel) projectmatig aangepakt. Dit leidde tot de aanleg van een nieuwe hoofdtoegang tot Hoge Mauw. Het beheer van beide bedrijventerreinen is gezamenlijk en grensoverschrijdend. De criminaliteit op het gebied van vrachtwagen- en ladingdiefstal werd tegengegaan met de aanleg van een hoogbeveiligde parking op het Kempisch Bedrijven Park in Bladel.

Neem de Mensen mee!

Het project Neem de Mensen mee! heeft overheden en maatschappelijke organisaties ertoe aangezet om bij te dragen aan het beperken van klimaatverandering en om de gevolgen daarvan te beperken. De verwachte klimaatveranderingen en de effecten daarvan in Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland zijn in kaart gebracht en gebundeld in het Klimaat-effect-schetsboek. Om inwoners te inspireren tot het ontwikkelen van initiatieven zijn een folder en een film gemaakt. Initiatiefnemers konden een CO₂OPON ontvangen voor een subsidie tot € 15.000. In

totaal zijn 15 van deze subsidies beschikbaar gesteld, zodat in de hele regio inspirerende projecten van de grond kwamen.

MOBIKA

Onder de naam MOBIKA werd de verkeersoverlast en mobiliteitsproblematiek op en rond de bedrijventerreinen Hoge Mauw in Arendonk en Kempisch Bedrijven Park (KBP) in Hapert (Bladel) projectmatig aangepakt. Dit leidde tot de aanleg van een nieuwe hoofdtoegang tot Hoge Mauw. Het beheer van beide bedrijventerreinen is gezamenlijk en grensoverschrijdend. De criminaliteit op het gebied van vrachtwagen- en ladingdiefstal werd tegengegaan met de aanleg van een hoogbeveiligde parking op het Kempisch Bedrijven Park in Bladel.

Grenzeloos duiken
p. 6

Groeien naar 'smart specialisation' regio
p. 3

Fileprobleem opgelost
p. 5

InterregNieuws

ZOMEREDITIE juni 2015
Nieuwsbrief jaargang 6 nr 1 | 6-maandelijkse nieuwsbrief

INDIENEN AANVRAGEN MOGELIJK TOT 2 OKTOBER A.S.

Tweede oproep gelanceerd

Op 4 juni jl. heeft het Comité van Toezicht Interreg Vlaanderen-Nederland een nieuwe oproep gelanceerd voor het indienen van projectaanmeldingen. Hierbij wordt een tweede schijf van 27,5 miljoen euro aan EFRO-middelen beschikbaar gesteld. Geïnteresseerde projectindieners kunnen hun aanmelding online indienen en dit nog tot 2 oktober 2015.

De start van de tweede subsidieoproep binnen het Interreg V-programma valt een half jaar na de lancering van de eerste oproep. De eerste oproep leverde een indrukwekkende hoeveelheid ambitieuze projectvoorstellen op: het secretariaat ontving in die ronde maar liefst 101 aanvragen, samen goed voor grofweg 450 miljoen euro voorgestelde investeringen in de grensregio. Via de eerste oproep is het programma erin geslaagd om heel wat organisaties te bereiken die nog niet eerder bij Interreg IV-projecten betrokken waren, waaronder ook een groot aantal bedrijven. Op 8 april besloot het Comité van Toezicht om 21 aanvragen (zie hiernaast) groen licht te geven voor verdere uitwerking. Dit was geen gemakkelijke keuze, gezien de grote hoeveelheid sterke voorstellen die waren ingediend.

Extra programmbudget

Via de tweede oproep stelt het programma 20% van het totale programmbudget oftewel 27,5 miljoen euro ter beschikking. Projectindieners kunnen binnen alle specifieke doelstellingen van het programma een voorstel indienen, maar er zal speciale aandacht uitgaan naar een aantal domeinen waarop de 21 geselecteerde aanvragen in oproep 1 nog minder sterk inspeelden: demonstratie van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie in bedrijven, ontwikkeling van innovatieve technologieën voor een betere milieubescherming en een efficiënte omgang met hulpbronnen, demonstratie van efficiënte omgang met hulpbronnen in het (industriële) bedrijfsleven, en verbetering van de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Binnen alle specifieke doelstellingen heeft het Comité van Toezicht bijzondere aandacht voor projecten in de nano- en microtechnologie, de duurzame logistiek en de agrofood.

Contact

Geïnteresseerde organisaties kunnen contact opnemen met één van de projectadviseurs voor meer informatie en eventueel begeleiding ontvangen bij het indienen van een projectaanmelding. Het indienen van de projectaanmelding kan enkel online via het e-loket (<http://e-loket.grensregio.eu/>) en dit nog tot uiterlijk 02/10/15.

Het Comité van Toezicht

Onderstaande 21 aanvragen hebben de preselectie van oproep 1 doorstaan en worden op dit moment uitgewerkt tot definitieve aanvraagdossiers. Indien deze dossiers in september door het Comité van Toezicht goedgekeurd worden, kunnen de volgende projecten in het najaar van 2015 van start gaan:

IMPROVED

onderzoeksinfrastructuur voor proceswaterzuivering in de chemische industrie
Trans Tech Diagnostics
onderzoeksinfrastructuur en experimentele ontwikkeling van testkits voor diagnostiek van hart- en vaatziekten

Accelerate+

onderzoeks- en testinfrastructuur, business modellen en open innovatie rond de clusters nieuwe materialen
De Blauwe Keten
praktijkgericht onderzoeksinfrastructuur voor spirulina teelt als biobaseerde grondstof voor hoogwaardige toepassingen
BIO-HART
innovatieve technologie voor hernieuwbare aromaten
CrossCare
ondersteuning aan MKB/KMO bij het ontwikkelen van zorginnovaties
CrossRoads 2
grensoverschrijdende samenwerking tussen MKB/MKB rond kansrijke innovatieprojecten

► Link2Innovate grensoverschrijdende samenwerkingstrajecten voor innovatieve technostarters Waterstofregio 2.0 demonstratieprojecten rond waterstoftoepassingen voor een verduurzaming van transport en logistiek Demi More demonstratie van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie in openbaar erfgoed See2Do! stimuleren en demonstreren van energetisch	efficiënte renovaties in woningbouw en publieke gebouwen CO2 voor energie opslag (EnOp) efficiënt omzetten van CO2, water en zonlicht in een chemische energiedrager Energy Efficiency (EnEf) reductie van CO2 door verbeteren van bestaande producten en processen PV Op Maat ontwikkelen, vervaardigen en toepassen van bouwelementen op basis van dunne film zonnecellen	2B Connect verhogen van de biodiversiteit door een nauwe samenwerking met bedrijven Meer natuur voor pittig fruit verhoging van de diversiteit aan natuurlijke bestuivers Grenspark Groot Saeftinghe duurzaam herstel en bescherming van de biodiversiteit Eco2Eco efficiënt gebruik van hout als een hernieuwbare grondstof	Leve(n)de Bodem betere bescherming van bodemkwaliteit door implementatie van innovatieve technieken en tools Grensinfavoroorziening VL-NL duurzame inrichting van een meer uniforme structuur van grensinformatievoorziening REVIVAK (Revival vakmanschap) behoud en stimulering van werkgelegenheid in de vakmanschapsberoepen
---	--	--	---

INTERVIEW WOLTER LEISEBOER, NEDERLANDS MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

“Nu kunnen we echte impuls aan de grensregio geven”

Wolter Leiseboer is regioambassadeur Zuid-West Nederland voor het Ministerie van Economische Zaken en vanuit die hoedanigheid co-voorzitter van het op 8 april opgerichte Comité van Toezicht Interreg Vlaanderen-Nederland. Onder zijn voorzitterschap gaf het comité groen licht aan de eerste 21 projectaanmeldingen in het nieuwe programma. Deze 21 ideeën kunnen nu uitgewerkt worden tot volledige subsidieaanvragen.

Bent u tevreden met de eerste 21 projectvoorstellen?

Ik ben zeker tevreden over het resultaat, niet alleen qua inhoud van de projecten maar zeker ook over het proces. Daarbij wil ik met name wijzen op de gemeenschappelijkheid van de besluitvorming van de betrokken partijen. Ik hoop dat alle voorstellen straks kunnen worden goedgekeurd, want dan kunnen we echt een impuls gaan geven aan de grensregio en de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland.

Er waren maar liefst 101 voorstellen ingediend. Het zal geen eenvoudige keuze zijn geweest?

Nee, het was inderdaad een lastige keuze, er waren veel goede voorstellen. De betrokken ambtenaren hebben een belangrijke rol gespeeld in de analyse en onderbouwing van de adviezen waardoor we een weloverwogen keuze hebben kunnen maken. We hebben soms mensen, wiens voorstel slechts hier en daar zwaktes had, moeten teleurstellen. De projecten die we hebben uitgekozen kwamen toch naar voren als de voorstellen die het beste passen binnen de prioritaire thema’s van het nieuwe programma.

Zeer zeker. Tussen de afvallers zitten goede en kansrijke voorstellen die zich wellicht met een aantal aanpassingen voor een volgende oproep zouden kunnen kwalificeren. Dat een deel van deze projecten is afgefallen had tevens te maken met het feit dat er bewust voor is gekozen om niet alle middelen ineens in te zetten, maar het totale programmbudget over meerdere oproepen te verdelen. Alle indieners hebben een gemotiveerde reactie ontvangen en het secretariaat heeft op verzoek inkleuring gegeven bij de beoordeling van individuele projecten. De mensen weten dus wat er nog beter kan. Zij kunnen met een aangepast voorstel in een volgende oproep opnieuw hun project indienen. Ik wil iedereen zeker toe uitnodigen. Tegelijkertijd wil ik ook wel aangeven dat we waarschijnlijk ook dan opnieuw moeilijke keuzes moeten maken.

Na de zomer kunnen we hopelijk een definitieve goedkeuring verlenen aan drie zogenaamde regelingen; projecten waarbinnen een substantieel deel van het budget beschikbaar is om innovaties van bedrijven te helpen realiseren. Dat gaat om regelingen waarop bedrijven, eventueel in samenwerking met kennisinstellingen, dus nog kunnen intekenen.

Wat zijn nog specifieke wensen voor de Nederlandse regering, voor de rest van dit programma?

Niet echt specifieke wensen. Voor ons zijn de gekozen prioritaire thema’s belangrijk. Veel voorstellen die nu de eerste horde hebben genomen, sluiten daar al mooi bij aan. Verder vind ik een goede betrokkenheid van het bedrijfsleven en kennisinstellingen van groot belang, ook daar zien we een positieve ontwikkeling en ik hoop dat deze betrokkenheid in het verloop van het programma nog verder versterkt zal worden. En hoewel er een vereenvoudiging van de regels en procedures heeft plaatsgevonden, hoop ik dat we ook op dat vlak in de toekomst met betrokken partijen - waaronder de Europese Commissie - nog verdere afspraken kunnen maken.

Dat de claim op fossiele brandstoffen alleen maar blijft toenemen terwijl de grondstoffen steeds schaarser worden, is geen nieuws. De zoektocht naar duurzame en emissievrije brandstoffen blijft actueel. Het grensoverschrijdende project Waterstofimplementatietrajecten besteedde volop aandacht aan het veelbelovende waterstof als brandstof. Een brandstof die niet alleen emissievrij is, maar ook nog eens duurzaam geproduceerd kan worden. Directeur Adwin Martens van de grensoverschrijdende projectorganisatie WaterstofNet en programmamanager automotive Marc de Haas van de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) aan Nederlandse zijde van de grens vertellen over hun samenwerking.

We stellen u ons uitgebreide team en nieuwe werkwijze graag voor op onze website.

GEOHEAT APP BAANBREKEND

Aardwarmte grensoverschrijdend in kaart gebracht

VITO, GRONTMIJ Nederland en TNO hebben de mogelijkheden van de toepassing van aardwarmte (geothermie) in de Grensregio Vlaanderen-Nederland onderzocht. In de studie zijn het potentieel van intermediaire (tot 250-1000m diepte) en diepere aardwarmte (tot maximaal 4 km) en de mogelijkheid om de warme bovengronds ook daadwerkelijk nuttig in te zetten onderzocht. Het project GEOHEAT APP mag een succes worden genoemd, dat een passend vervolg in de praktijk verdient.

David Lagrou, geoloog bij VITO en projectverantwoordelijke van GEOHEAT APP, is enthousiast over de stappen die zijn gezet. “De twee beoogde doelen hebben tot interessante inzichten geleid. Eindelijk hebben we grensoverschrijdend inzicht in de potentiële geothermische reservoirs. Bedrijven en gemeenten kunnen snel zien waar welk geothermisch potentieel zit.”

Compleet beeld

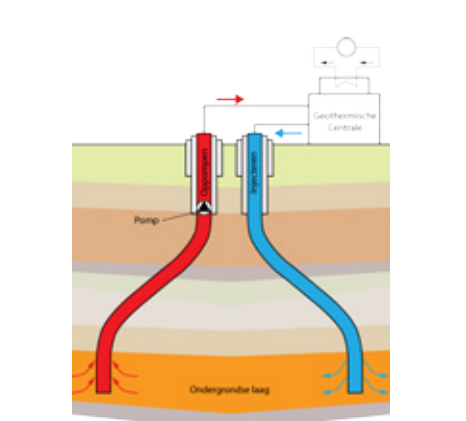
Het onderzoek richtte zich ondergronds op het in kaart brengen van vier waterreservoirs

de investering en exploitatie invulling kunnen geven.

CO₂ vrij

Aan de hand van de onderzoeksresultaten is een handzame quickscan uitgewerkt, die overheid en bedrijfsleven helpt het beschikbare potentieel aan aardwarmte op een locatie in te schatten. Er is een belangrijke stap gezet om deze duurzame en hernieuwbare energiebron, aardwarmte, in te zetten op weg naar een meer onafhankelijke en CO₂ vrije energievoorziening.

In Nederland zijn al enkele bedrijven met de toepassing gestart, met name in de glastuinbouw rondom Venlo. In Vlaanderen start medio 2015 een eerste diepe geothermische boring bij VITO te Mol.

Tijdrovend

In 2012 werd het projectvoorstel uitgeschreven. Vanaf januari 2013 moesten de onderzoeken in relatief korte tijd worden uitgevoerd. “Het project is erg ambitieus van start gegaan. We hadden achttien maanden om onze resultaten te behalen”, aldus David Lagrou. “In de loop van het project bleek de kennis en informatie van Vlaamse en Nederlandse bronnen ook nog wezenlijk te verschillen, waardoor aanvullend onderzoek nodig was. Daarvoor hebben we binnen het project nog twee aanvullende aanvragen bij Interreg Vlaanderen-Nederland uitgezet. Die extra financiering heeft een beter op elkaar afgestemde informatievoorziening mogelijk gemaakt.”

Projectverantwoordelijke:
VITO NV

Projectpartners:
TNO & Grontmij NV

Totale subsidiabele kosten:
267.082,72 euro met een Interreg bijdrage van 133.541,36 euro

Looptijd:
Van 1 januari 2013 tot en met 30 juni 2014

WATERSTOFIMPLEMENTATIETRAJECTEN

Groeien naar ‘smart specialisation’ regio

Kansrijke regio

De samenwerking, die reikte tot ver over de Vlaams-Nederlandse grens, kwam niet toevallig in de regio Brabant tot stand. “We bevinden ons in een kansrijke regio waar aan beide zijden van de grens producenten van bussen, vrachtwagens en speciale voertuigen zoals vuilniswagens of bakwagens zijn gevestigd. De focus van het project lag sterk op concrete demonstraties bij de industrie,” vertelt Marc de Haas. “Door samen te werken met partijen als de gemeente Helmond, automotive NL en de automotive campus, hebben we WaterstofNet kunnen opnemen in dit netwerk. De samenwerking maakt het mogelijk om straks op grote schaal commerciële kansen voor waterstof als brandstof te pakken.”

Uniek

Naast geografie bleken er nog vele andere voordelen aan de Vlaams-Nederlandse alliantie. “Samen ben je tenslotte toch een stuk groter en krachtiger,” licht Adwin Martens toe. “Als je met elkaar in gesprek gaat, ontstaat er veel sneller kennisopbouw.” Door samen de projecten Waterstofregio en Waterstofimplementatietrajecten te realiseren, staan onze beide landen sterker ten opzichte van andere Europese landen. De Vlaams-Nederlandse expertises bleken elkaar uitstekend te complementeren en het

doel is te groeien tot een zogenaamde ‘smart specialisation’ regio op het gebied van zwaar transport dat op waterstof rijdt. Als resultaat van het project werden in de grensregio een aantal locaties bepaald die kansrijk zijn om tankinfrastructuur te gaan ontwikkelen, te weten in Brussel, Antwerpen, Breda, Helmond en Rotterdam. Zo is het noodzakelijke netwerk gecreëerd om verdere industriële ontwikkeling mogelijk te maken.

Projectverantwoordelijke:
WaterstofNet

Projectpartners:
Business Developments & Foreign Investments BV (BDFI BV) (voorheen BOM) Tilburg
SPK (Turnhout)
VOKA Leuven (Flanders Smart Hub)

Totale subsidiabele kosten:
205.746,00 euro euro met een Interreg-bijdrage van 99.688,43 euro

Looptijd:
Van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2014

HAALBAARHEIDSSSTUDIE PROJECT ELEKTRON POSITIEF AFGEROND

Op weg naar een effectievere kankerbehandeling

Vaak gaat kankerbehandeling gepaard met ernstige bijwerkingen, wat vaak ten koste gaat van de ‘quality of life’ van een patiënt met deze toch al ingrijpende ziekte. Het project ELEKTRON – Elektrische Excitatie bij Kanker Therapie voor het Reduceren van Ongewenste Neveneffecten – richt zich op het ontwikkelen van een nieuwe kankerbehandeling met behulp van elektrische stimulatie. Een positieve haalbaarheidsstudie maakt het mogelijk deze behandeling verder te ontwikkelen. Een ontwikkeling die gerust revolutionair mag worden genoemd.

te realiseren. Liesbet Conings, sinds vier jaar ingenieur in life sciences voor Xenon New Technologies: “Het virtueel onderzoekslaboratorium heeft interessante denkpistes opgeleverd, die Xenon graag wil meehelpen oplossen. Onze rol is de noden van de experts te vertalen naar een technologische oplossing.”

Samen zien

Tijdens de haalbaarheidsstudie is antwoord gegeven op de vraag: kunnen we een protocol bedenken om markers op tumorcellen tot expressie te laten komen? “We hebben steeds opnieuw getest hoe we met elektrische velden gekweekte tumorcellen zo kunnen prikken dat markers optimaal tot expressie komen. Als dat zo is, kunnen deze gericht worden behandeld, zonder dat de toxische stof elders in het lichaam vernielingen aanricht.” Alle partijen hebben vanuit hun expertise bijgedragen aan deze experimenten. “Die multidisciplinariteit is noodzakelijk,” vult Liesbet Conings aan. “Afzonderlijk van elkaar zijn we blind, maar samen kunnen we zien. Om de markers op de tumorcellen te activeren, hebben we de toestellen steeds aangepast en bijgesteld totdat deze optimaal zichtbaar waren.”

Interessante denkpistes

Van 1 september 2013 tot en met 31 december 2014 vond een haalbaarheidsproject plaats, op basis van de veelbelovende onderzoeksresultaten in een virtueel laboratorium. “In dit virtuele onderzoekslaboratorium waren met name kennisinstellingen vertegenwoordigd met als doel het bijeenbrengen van kennis en expertise in de regio Vlaanderen-Nederland.” Voor de daaropvolgende haalbaarheidsstudie is een consortium gevormd van vier partijen: Maastricht University, Universiteit Antwerpen, MosaMedix – ontwikkelaar van diagnostische en medische (hulp)middelen – en Xenon New Technologies, die de technologie ontwikkelt om met elektrische velden een anti-tumorbehandeling

Platformtechnologie

De methode heeft alleen waarde als deze uiteindelijk op de pathologie van de mens kan worden toegepast. Daarvoor is het nodig een klinisch model te ontwikkelen. Liesbet Conings: “Wij denken dat als we het effect van de behandeling op een klinisch relevant model kunnen bewijzen, er mogelijkheden zijn de behandeling daadwerkelijk op de markt te brengen. Het mooie aan deze behandeling is dat we een platformtechnologie beogen. De behandeling richt zich niet op één component, maar op een breed spectrum aan tumoren.” Voor de doorontwikkeling is volgens Chris Reutelingsperger specifieke expertise en kennis nodig: “Die proberen we in eerste instantie in onze eurogio te halen. Als de volgende fase in het traject succesvol blijkt, is het mogelijk om de behandeling over zo’n zeven tot tien jaar op de markt te brengen.”

Projectverantwoordelijke:
Universiteit Maastricht

Projectpartners:
Universiteit Antwerpen
Xenon New Technologies
MosaMedics

Totale subsidiabele kosten:
490.383,20 euro met een Interreg-bijdrage van 208.995,00 euro

Looptijd:
Van 1 september 2013 tot en met 31 december 2014

ONDERSCHIEDEN DOOR INNOVATIE

Versterk de Smaak van Morgen

Terwijl we steeds kritischer worden op wat we eten, staat de beschikbaarheid van grondstoffen onder druk. Deze ontwikkelingen dwingen de voedingssector tot innovatie: nieuwe producten en samenwerkingen zijn noodzakelijk om het hoofd boven water te houden en nieuwe markten te veroveren. Het project Versterk de Smaak van Morgen bracht ondernemers uit het MKB / KMO, op zoek naar nieuwe wegen, bij elkaar.

Onderscheiden

Het project was een initiatief van de gemeente Veghel in Nederland, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Vlaams-Brabant

en het Proefcentrum Fruitteelt in Vlaanderen. “Het doel was om gezamenlijk te komen tot nieuwe, innovatieve producten en concepten in de food,” zegt Simon Maas van de gemeente

“Deze bijeenkomsten hadden als doel om ondernemers met elkaar in contact én gesprek te brengen. Dit leidde tot nieuwe ideeën en samenwerkingen om versproducten op een andere manier op de markt te brengen. “Een resultaat is een samenwerking tussen een producent van fruitperstoestellen en een tuinder. Met een nieuwe perstechniek wordt het mogelijk om zuurstofvrij te persen en sap op de markt te brengen, waarbij gezond-

heidsbevorderende stoffen behouden blijven.

Projectverantwoordelijke:
Gemeente Veghel

Projectpartners:
POM Vlaams-Brabant
Proefcentrum Fruitteelt vzw

Totale subsidiabele kosten:
326.114,71 euro met een Interreg-bijdrage van 163.057,35 euro

Looptijd:
Van 1 oktober 2013 tot en met 31 december 2014